

Forslag

til

Lov om ophævelse af lov om afløsning af tienden.

Fremsat den 31. oktober 1972 af økonomi- og budgetministeren.

§ 1. Kongeriget Danmarks Tiendebank ophæves.

Stk. 2. Ydelser, der forfalder efter 1. april 1973 i henhold til lov om afløsning af tienden i de sønderjydske landsdele, bortfalder.

Stk. 3. Alle tiendebankens aktiver og passiver samt andre rettigheder og forpligtelser overtages af statskassen.

§ 2. Loven træder i kraft den 31. december 1973.

Stk. 2. Følgende love ophæves.

- 1) lov nr. 100 af 15. maj 1903 om afløsning af tienden,
- 2) lov nr. 136 af 10. maj 1915 om tillæg til lov om afløsning af tienden,
- 3) lov nr. 109 af 4. marts 1921 om tillæg til lov om afløsning af tienden,
- 4) lov nr. 470 af 14. december 1923 om tillæg til lov om afløsning af tienden, og
- 5) lov nr. 129 af 4. april 1928 om afløsning af tienden i de sønderjydske landsdele.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Ved lov nr. 100 af 15. maj 1903 vedtoges en afløsning af tienden, en afgift, der siden middelalderen påhvilede ejere af fast ejendom, og som oprindeligt deltes mellem Kirken og Kongen. Retten til at oppebære tiende var i tidens løb i vid udstrækning overgået til institutioner og private, og tiendeydelserne udredtes enten i penge eller i naturalier. Ved 1903-loven kapitaliseredes alle ydelser, og en afløsning iværksattes sognevis i årene 1908-1918. Afløsningen skulle strække sig over 55½ år, således at tienden vil være afviklet 1. april 1973. Ved lov nr. 129 af 4. april 1928 vedtoges afløsning af tiende i de sønderjydske landsdele, og afviklingen her ville normalt være afsluttet i 1984.

Afløsningen skete ved, at den kapitaliserede år-Økonomi- og budgetmin. j. nr. S.646/72.

lige tiendeydelse blev udbetalt tiendeejerne kontant eller med 4 pct. tiendebankobligationer. Af afløsningssummerne skulle af tiendeyderne udredes 18/25 over det nævnte åremål, medens resten skulle udredes af statskassen.

De oprindelige afløsningssummer udgjorde ca. 139 mill.kr., hvortil i 1928 kom afløsningssummen for Sønderjylland med godt 1 mill.kr., ialt ca. 140 mill. kr. Heraf vil tiendeyderne og staten pr. 1. april 1973, når kun Sønderjylland er tilbage, have udredt ca. 139,5 mill. kr.

På denne baggrund forekommer det ikke rationelt at lade banken fortsætte sin virksomhed i yderligere 10 år af hensyn til afviklingen af den resterende ca. ½ mill. kr. aktiver og passiver.

Kommunernes landsforening har i en henvendelse af 25. november 1971 til økonomi- og budgetmini-

steriet henstillet, at der søges opnået lovhjemmel for en nedlæggelse af tiendebanken inden 1. januar 1973. Ønsket er begrundet i, at kommunernes opkrævning af ejendomsskatter over EDB herved forenkles.

Selvom opkrævningen, der efter nedlæggelsen af amtstuerne er overtaget af kommunerne, foregår ved hjælp af databehandling, er der dog et ikke ubetydeligt bogførings- og revisionsmæssigt arbejde forbundet hermed, særlig fordi antallet af ydelser er uforholdsmæssig stort sammenlignet med det samlede halvårslige ydelsesbeløb. Af de 5.400 ydelser i Sønderjylland, der ialt indbringer 22.541 kr. pr. termin, er kun 109 over 25 kr., medens 4.099 er på 5 kr. eller derunder.

Forslaget fortsætter iøvrigt linien fra de tidligere gennemførte afviklingsordninger af gamle ejendomsskatter som statens krav på kongelige penge og statens krav på pantegæld i henhold til lov af 8. april 1851 om fæstegodsets overgang til selveje, jfr. tekstnærkning nr. 37 til § 30 I C i lov om til lægsbevilling for finansåret 1967-68.

Ophævelsen foreslås gennemført ved, at bankens obligationsgæld, der efter 1. april 1973 vil udgøre ca. 555.000 kr., opsiges til indfrielse den 1. juli 1973 i henhold til tiendelovens § 27, stk. 3.

Til dækning af denne obligationsgæld skulle tiendeyderne, såfremt tiendebanken havde fortsat til 1984, have indbetalt ca. 375.000 kr., hvortil kommer statens andel i fornævnte 7/25, svarende til ca. 154.000 kr. Differencen på ca. 26.000 kr. mellem obligationsgælden og tiendeydernes samt statens bidrag skyldes stedfundne indfrielse i afløsningsperioden.

En ophævelse før 1973 har været overvejet, men måtte opgives, fordi den ville have betydet en forskelsbehandling af de sogne, hvis afløsningsperiode var afsluttet, og som derfor havde betalt hele afløsningssummen. Ved en ophævelse i 1973 vil der ikke ske nogen tilsidesættelse af lighedsprincippet bortset fra de få tilfælde, hvor der indtil nu har fundet frivillig indfrielse af restgælden sted. I Sønderjylland, hvor afløsningen påbegyndtes samtidig, sker der ingen sådan tilsidesættelse af lighedsprincippet. Lovforslaget kan iøvrigt ses i sammenhæng med andre lovinitiativer til varetagelse af særlige sønderjydske formål.

Bankens ophævelse vil medføre en udgift for statskassen svarende til tiendeydernes endnu manglende indbetalinger på fornævnte 375.000 kr., hvortil kommer en forlods udbetaling til banken af statens andel på 154.000 kr.

Beløbet vil blive optaget på vedkommende bevillingslov.

Lovforslaget har været forelagt tiendebankens bestyrelse, der har tiltrådt det.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

ad § 1.

Da præklusionsfristen for bankens obligationer er 20 år og for rentekuponer 5 år, vil bankens passiver ikke med sikkerhed være ophævet pr. 1. januar 1974. På aktivsiden vil blive posteret eventuelle restancer samt rente af bankens mellemregningskonto med Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Finansforvaltning.